

Zaterdag 9 november 1918 – ochtendeditie

Comité voor België.

Het comité voor België heeft dinsdag weer een bedrag van 250.000 F in Belgisch bankpapier aan de gezant van België, baron Fallon, ter hand gesteld, ter overmaking aan de koningin der Belgen. De vroeger afgedragen 500.000 F in bankpapier heeft prins de Ligne, attaché der Belgische legatie, per automobiel naar België gebracht en aan de koningin persoonlijk overhandigd.

Keizer Wilhelm en prins Max.

Berlijn, 8 november. De rijkskanselier heeft de keizer zijn ontslag aangeboden.

Berlijn, 8 november. De keizer, die omtrent de hele toestand nauwkeurig op de hoogte is, heeft prins Max verzocht, zijn ambt van rijkskanselier te blijven vervullen tot de keizer voorgoed een besluit genomen heeft. Dit is zeer spoedig te verwachten.

Pruisische ministers vragen ontslag.

Berlijn, 8 november. De Pruisische staatsministers Drews, Schmidt, Eisenhardt en Hergt hebben hun ontslag gevraagd. Ook de staatsminister von Waldow heeft opnieuw om ontslag verzocht. De ontslagaanvraag van staatsminister von Breitenbach is reeds geruime tijd geleden bij het kabinet ingediend.

Het ultimatum der sociaaldemocraten.

Berlijn, 8 november. In de Rijksdag luidde het vanmorgen dat de termijn van het sociaaldemocratisch ultimatum, hetwelk vanmiddag zou aflopen, enkele uren was uitgesteld. De reden daarvan is niet bekend geworden, schrijft de Vossische Zeitung.

De onderhandelingen met Foch.

Berlijn, 8 november. Officieel: Gistermiddag is de Duitse wapenstilstandscommissie uit het grote hoofdkwartier naar de Franse linies vertrokken. Als tweede afdeling kwam 's middags om 3 uur in het hoofdkwartier van de kroonprins majoor Duesterberg, majoor Brinckman Kriebel, majoor von Boettlicher en gezantschapsraad baron von Lerner aan.

Berlijn, 8 november. De wapenstilstandscommissie, waar generaal von Gründel zich op het laatste ogenblik niet bij heeft aangesloten, heeft gisteravond laat de aangeduide plaats bereikt. Men neemt aan, dat de wapenstilstandsvoorwaarden vanochtend vroeg zijn medegedeeld. Daar het evenwel een lange autorit betreft, die de commissie naar onze troepen heeft te doen, zullen ze waarschijnlijk niet voor vandaag bekend worden.

Indien er zelfs onderhandeld moet worden, zal er vermoedelijk nog meer tijd overheen moeten gaan.

Parijs, 8 november. De Duitse gevolmachtigden voor de wapenstilstand hebben het volgende bericht aan het Duitse opperbevel gezonden:

Verzoek onmiddellijk twee "cijferaars der marine" met een stafofficier te zenden.

Parijs, 8 november. Van de Duitse gevolmachtigden voor de wapenstilstand aan het Duitse opperbevel:

De koerier, kapitein Paul Helldorf, zal tussen zes en acht uur 's avonds (Franse tijd) in een Duitse automobiel de linies overkomen. Hij vertrekt van La Capelle en volgt de weg Haudroy, Roquigny, Fourmies, Trélon. Verzoek voor zijn doortocht te zorgen.

Een officier van de generale staf moet met de beide marinerekenaars de linies overschrijden en dezelfde weg volgen. Verzoek dag en uur van hun aankomst aan de Franse voorposten draadloos mede te delen. Het Franse opperbevel zal de nodige maatregelen nemen om hun doorkomen te beveiligen.

Was getekend von Winterfeldt.

Londen, 8 november. Officieel avondbericht. Ondanks het ongunstige weer zijn de Britten in de stromende regen flink opgeschoten op het front bezuiden het Bergen-Condékanaal.

Rechts namen we Avesnes en overschreden we de lijn naar Avesnes-Maubeuge-weg ten noorden en ten zuiden van die stad.

In het centrum zuiverden we Hautmont en naderen we de spoorlijn ten westen van Maubeuge.

Links namen we Malplaquet in, Fay-le-Franc, Dour en Tholin en rukten we langs het Bergen-Condékanaal verder op.

Verder noordwaarts is de vijand, wiens flank door onze opmars op het slagveld wordt bedreigd, begonnen met ten zuiden van Doornik terug te trekken. Wij hebben Condé en de oversteekplaats van het Scheldekanaal ten zuiden van Antoing bemachtigd. We namen verder Laigne en Belloy en houden het westelijk stuk van Doornik bezet.

Sinds 1 november namen we ongeveer 18.000 gevangenen en verscheidene honderden kanonnen.

Uit Vrij België.

Brugge, 8 november. De ministerraad is bezig met het treffen van maatregelen ter bevoorrading. Hij heeft Louis de Brouckère tot

levensmiddelencommissaris voor Henegouwen benoemd. Deze zou zich te Valenciennes vestigen zolang Bergen nog niet bereikt is.

De vlieger Coppens is het rechterbeen afgezet.

Eerlang zal het besluit verschijnen, dat de militiewetten op het heroverde gebied toepassend, alle Belgen van 19 tot 40 jaar oproept.

Brugge, 7 november. De levensmiddelencommissie onder leiding van Poland en Brown, directeur te Rotterdam, is te Brugge aangekomen, evenals de Engelse commissie. Ze zullen zich met de bevoorrading en het herstel van België bezighouden. De koning zal de leden morgen ontvangen. Men kondigt voor zaterdag het bezoek aan van Poincaré.

Van de Zeeuws Vlaamse grens.

Onze bijzondere correspondent te Sas van Gent seinde gisteren:

Te Langerbrugge bij Zelzate is de centrale electriciteitscentrale des Flandres, die het kanaal van Gent tot Zelzate elektrisch verlichte, door de Duitsers in brand geschoten en totaal verwoest.

Later: Vanavond tegen half negen is de artilleriestrijd bij Zelzate terug begonnen. De batterijen der Duitsers achter de oostzijde van het kanaal openen het vuur op de blijkbaar aanrukkende legers der geallieerden. Gebruik makend van de invallende duisternis heeft het leger zijn artillerie vooruit gebracht en toen heeft het inschieten een aanvang genomen. Bij een prachtige klare sterrenhemel stonden wij aan de draad juist in de vuurlinie, toen het fantastische lichtspel van de zoeklichten en groene en rode vuurballen de strijd aankondigde. Om 10 uur brak een geweldig artillerievuur van de Duitsers los. De granaten gierden over onze hoofden en met weerlichtgeflits zagen we ze inslaan, te midden van de Belgische patrouilles op het westelijke terrein. Weldra rukte nu de Belgische infanterie met zijn

machinegeweervuur op, dat zijn helse ratel mengde in de verpletterende donder uit de flitsende vuurmonden. Na een half uur van een ontstellend gevecht trad weer een tijdelijke rust in. Daar het telegraafkantoor hier na 11 uur geen telegrammen meer aanneemt kan ik u voor het ochtendblad niet op de hoogte houden van het verder verloop in de nacht. Het vermoeden is dat de Belgen eindelijk het kanaal stormenderhand willen in bezit nemen.

Uit Terneuzen vernamen we gisteren:

De Duitsers vernielen wegen en kunstwerken ten oosten van Zeeuws Vlaanderen in het Land van Waas, wat als een voorbode van de ontruiming der streek ten oosten van het kanaal Gent-Terneuzen en het terugtrekken op Antwerpen kan worden beschouwd.

Zaterdag 9 november 1918 – avondeditie

Rotterdam – Vluchtelingen uit Noord-Frankrijk en België.

Heden namiddag zijn de eerste vluchtelingen uit Noord-Frankrijk hier ter stede aangekomen. Uit Eindhoven kwamen er 700 en uit Zeist 400. De treinen reden van het emplacement Feyenoord, waar ze aankwamen, naar de Wilhelminakade voor de loods New York van de Holland-Amerikalijn. Daar zouden de vluchtelingen met hun bagage hun intrek nemen en vervolgens schepen ze zich in aan boord van de verwacht wordende Engelse stoomschepen Woodcock en Purfleetbelle, die hen naar Dieppe zullen brengen.

De Batavier III zal maandag gereed zijn om dinsdag van Rotterdam met 300 Franse vluchtelingen te vertrekken.

De beide andere Batavierboten zullen spoedig daarna kunnen vertrekken.

De Franse loodsen zijn reeds aangekomen.

Nederland en België.

Gisteravond heeft professor Leo van Puyvelde voor de afdeling Den Haag van de bond van neutrale landen gesproken over Nederland en België.

De voorzitter der afdeling gaf de spreker het woord, na hem geluk gewenst te hebben met de triomf van België, waarop applaus volgde.

De heer van Puyvelde ving aan met de opmerking, dat degenen, die hier gekomen mochten zijn om fraaie frases aan te horen over geestelijke toenadering of diplomatieke problemen tussen beide landen, teleurgesteld zullen worden. Spreker wil slechts een vriendelijk praatje houden over hetgeen de buurvolkeren bindt en kan binden. Immers zijn beide volkeren op elkaar aangewezen en juist de tijdsomstandigheden kunnen leiden tot een inniger samengaan. Spreker staat hier als enkeling om te zeggen, waartoe zijn hart hem dringt, hij heeft noch een partij, noch een andere groep mensen achter zich.

Hij geeft nu een overzicht, hoe in de geschiedenis Nederland en België één waren. Toch moet men de realiteit van het heden niet uit het oog verliezen, er is een Belgisch en er is een Nederlands volk. Men kan zich wel verbeelden, dat beiden elkaar goed zouden aanvullen, maar er zijn andere dan stoffelijke belangen.

Spreker herinnert aan 1572 en 1815-1830, toen beide landen slechts samen gelijmd waren met diplomatieke lijn, die niet best bleek te houden. Het elkaar loslaten lag aan de verschillende volksaard. Men

moet dan ook een andere toenadering wensen, die geen utopie is. Spreker bedoelt daarbij niet defensiebelangen, die bij het tot stand komen van een volkerenbond trouwens zouden vervallen.

Spreker zou de toenadering evenwel op geestelijk gebied wensen. In de eerste plaats door de uitwisseling van leerkrachten. Spreker is overtuigd, dat goede docenten graag aan de Vlaamse hogescholen onderwijs zouden willen geven.

Van elkaars kunst, schilder- en beeldhouwkunst en muziek weten beide volken nog niet veel af, al is dat in de literatuur wel wat beter gesteld. Hier ligt werk voor een Vlaams-Hollandse vereniging. Een zodanige penetratie is politiek absoluut onschadelijk en zal de volkeren toch weer nader tot elkaar brengen.

Maar, vraagt spreker, zijn de buurlanden ook economisch niet op elkaar aangewezen? Aan onderlinge handelsbetrekkingen hebben beiden belang, hetgeen spreker met cijfers aantoont. En in het verwoeste België van thans kan enorm veel gedaan worden. Er zal dan een vergelijk worden gevonden tussen de vrijhandel van Nederland en het vroegere protectionisme van België.

Om deze verstandhouding nu zo innig mogelijk te maken, zullen Hollanders en Belgen elkaar beter moeten leren kennen. Het is een gebrek van ieder volk, het "chez nous" zoveel beter te vinden dan elders. Spreker wil de goede eigenschappen der Hollanders niet gaan opsommen, doch brengt hulde aan hun gastvrijheid en toewijding jegens de Belgen. Er zijn Belgen, vooral onder de meer bemiddelden, die niet het volle besef hebben van hetgeen Holland deed, maar ze zijn ver in de minderheid, en spreker zou niet wensen, dat hun houding de Hollanders kwetste.

Spreker wijst erop, dat innige banden van genegenheid ontstaan zijn tussen helpers en geholpenen in de vreselijke oorlogsjaren. Daarvoor heerst diepgevoelde erkentelijkheid.

Een betere kennis van hetgeen beide volkeren scheidt, kan mede de toenadering helpen bevorderen. Er mag thans achting en vriendschap tussen Belg en Hollander zijn: intimiteit is er nooit. De Belgen begrijpen de kalme bedachtzaamheid van de Hollander niet, de Hollanders niet het volkskarakter der Belgen. Slechts op één punt verstaan ze elkaar volkomen: in hun gevoel voor recht en verachting voor de Duitse geweldenaar (applaus).

Voor de Belgen, die hier te lande wel eens niet met de nodige tact tegenover hun gastheren optraden, vraagt spreker verontschuldigen. Ze waren in de ware zin van het woord ellendigen, uitlandigen, vluchtelingen. Ze waren ten overvloede oorlogvoerenden van een bijzondere soort, strijdend tegen de overmacht van een meinedige buur, die thans onder neutralen leefden.

Spreker schetst de gemoedstoestand van deze mensen, van wie sommigen de neutraliteit eigenlijk slechts nonsens vinden en gewild hadden, dat Nederland meegetreden zou hebben tegen Duitsland.

De wrijving tussen beide rassen valt echter ook voor een deel toe te schrijven aan de pers. De pers is in deze oorlog machtiger dan ooit geweest, zij heeft de rol van Cyrano gespeeld, maar ook die van Mefistofeles.

Er is een Belgische krant geweest, die niet altijd loyaal tegenover Holland is geweest. Maar De Toekomst dan?, vragen de Belgen. Spreker zegt, dat dit blad en dergelijke bladen niet als Nederlandse

bladen te beschouwen zijn (applaus), al werken er ook Hollandse staatsambtenaren aan mee.

Maar ook in de pers, die België overigens niet ongenegen is, worden aan de Belgen vaak kleine speldenprikken gegeven. Spreker citeert verschillende staaltjes.

Er is in Holland heel veel tegen België geschreven, en een Belg zou een gemoed van zand en grind moeten hebben, zo hij er niet door gegriefd zou zijn. Maar hij neemt dit het Nederlandse volk niet kwalijk: de drukpers is vrij. Nog had men wat meer fut verwacht van de pers tegenover aanvallen, die tegen de Belgen gericht waren. Dit ligt voor een deel aan de geaardheid der Nederlandse pers, waarin de Duitse propaganda veel plaatsruimte wist te vullen. Tot eer van de pers moet echter gezegd worden, dat, indien de pers positie koos, dit was aan de zijde van het vertrapte recht. Voor een waardige verdediging van België heeft ze nooit haar kolommen gesloten.

Na een korte pauze zette spreker verder uiteen, wat nog ontstemming had gewekt tussen beide volkeren. In de eerste plaats hetgeen men verstond onder het Belgische annexionisme. Spreker kan het volkomen begrijpen, dat het Nederlandse volk en de pers zich fel kantten tegen enig vergrijp tegen het Nederlandse gebied. Er zijn enige Belgen geweest, die onder meer het verleggen van de Scheldemonde bepleitten, en de pers zette zich daar tegen van alle zijden schrap. Maar, *c'est le ton qui fait la musique*, zegt spreker, en hij betoogt verder, dat deze uitlatingen zeer zijn opgeblazen en tot een ernstige stroming in het Belgische volk verheven. Dit was onjuist. Spreker noemt de namen van zes mensen, die volgens hem met elkaar deze "stroming" belichamen, en geeft de verzekering, dat het niet in de bedoeling lag, gewelddadig ook maar één voet aan Nederland te ontrukken, doch dat men slechts vriendschappelijk de Scheldekwestie wilde bespreken. De activisten hebben in deze ook

zeer veel kwaad gedaan. Spreker citeert hetgeen het ex-kamerlid Fruytier schreef in verband met vermeende expansielust van België, wat niet minder dan een ultimatum was. Toch kwamen deze Belgische uitlatingen geenszins van officiële zijde, maar van enige publicisten; onder andere de Limburgse Koerier, die de activisten steunde, werkte daartoe mee, doch plaatste de tegenspraak door de heer Frans van Cauwelaert gegeven, niet in haar kolommen. Verder wees spreker op een deel der Nederlandse pers, dat ondanks officiële tegenspraak der Belgische regering, de Belgische annexionistische idee bleef aanwakkeren. Einde 1916 moest de Nederlandse regering in antwoord op een vraag van het kamerlid van Leeuwen verklaren, dat de Belgische regering de verzekering had gegeven, geen annexionistische plannen te koesteren, en desondanks smeulde het vuur in de Nederlandse pers door, terwijl de Belgische censuur alle artikelen betreffende annexatie schrapte.

Spreker citeert nog enige tendentieuze berichten in de Nederlandse pers, onder meer in Het Vaderland, en herhaalt, dat de lust tot annexionisme van België buitengewoon is opgeblazen. België klaagde er trouwens ook niet over, wanneer vele Nederlanders Vlaanderen bij Nederland wensten. Hij wijst op het meer dan ergerlijke voor de Belgen, dat tal van Nederlanders meewerkten aan het activisme. Hij wil het, zo zegde hij, daarbij nog niet eens hebben over de troep wetenschappelijke avonturiers, die thans een goed heenkomen hebben moeten zoeken, maar over verschillende tijdschriften en dagbladen, die het activisme steunden, onder meer De Toorts, Dietsche Stemmen voor Vlaanderen, maar ook De Nieuwe Courant en Het Vaderland, welke hun kolommen daarvoor openden. Dit alles geschiedde in een tijd, dat België één moest blijven tegenover de vijand. Het ergste kwaad brouwen zij, die volle aandacht wijdden aan elke daad van het activisme. De meerderheid van het Hollandse volk heeft echter niet minder verachting gehad

voor het activisme, dan de meest loyale Belg, en het heeft dat ook niet onder stoelen of banken gestoken.

Ook thans pogen drijvers van het activisme nog te prikkelen, nu de Belgen aan de eindstrijd staan.

Spreker betoogt vervolgens, dat de rechtspositie van België aanstonds gewijzigd zal moeten worden, opdat België in waarheid vrij zou zijn. Het heeft zijn vrijheid waarlijk verdiend. Het activisme is evenwel nog niet dood en werkt zeer voorzichtig nog door en hitst de Hollanders tegen de Belgen op. Spreker doet een beroep op de rechtvaardigheidszin van het Nederlandse volk en op zijn politieke inzicht, om het belang te begrijpen van een onverdeeld, krachtig België. Zo de Duitse overmacht België zijn onafhankelijkheid ontnam, zou dit ook met Holland gebeuren. Dit is uit vele Duitse uitlatingen – onder meer van de ex-koning van Beieren – duidelijk gebleken. Spreker hoopt, dat het Nederlandse volk het geleuter over annexatie nu zal willen vergeten. De Belgen zullen dan van hun kant het drijven tegen de eenheid van België graag vergeten, vooral nu het opklaart aan de gezichtseinder en de nieuwe rechtsorde zal worden ingesteld. Nederland zal met België mee jubelen en het van harte de wederopbloei van de oude welvaart gunnen en de wens koesteren, met België goede vrienden en burenen te blijven.

Op de rede volgde applaus.

Rotterdam – Spaanse griep.

De Belgische scholen hier blijven gesloten tot 18 dezer.

De Duitse keizer afgetreden. De kroonprins doet afstand van zijn rechten. – Ebert rijkskanselier. – Verkiezingen voor een Duitsestituante.

Berlijn, 9 november. Officieel. De keizer en koning heeft besloten, afstand te doen van de troon. De rijkskanselier blijft voorlopig in betrekking tot regeling van de kwesties, die verband houden met het aftreden van de keizer en koning en met het afzien door de kroonprins van zijn aanspraken op de troon van het Duitse rijk en in Pruisen, alsmede met het instellen van een regentschap.

De rijkskanselier is voornemens de regent aan te raden, de (sociaaldemocratische) Rijksdagafgevaardigde Ebert tot rijkskanselier te benoemen, en hem voor te stellen een wetsontwerp uit te laten werken, regelend de onverwijldde uitschrijving van een Duitse wetgevende nationale vergadering, die tot taak zal hebben de toekomstige staatsvormen van het Duitse volk alsmede van die volksgedeelten, die zich met het rijk willen verenigen, definitief vast te stellen.

De hertog van Brunswijk doet afstand.

Berlijn, 9 november. Naar uit Brunswijk verluidt, heeft de hertog voor zich en zijn opvolger afstand gedaan van de troon.

(De hertog van Brunswijk is de schoonzoon van de keizer. Bij gelegenheid van zijn huwelijk heeft hij afstand gedaan van de alle rechten op Hannover. – Redactie)

Londen, 9 november. Officieel: we hebben de vesting Maubeuge genomen.

Londen, 8 november. Officieel Brits bericht over de krijgsverrichtingen in België: Op verschillende punten tussen Eke en Oudenaarde zijn Franse troepen over de Schelde getrokken. Er zijn gevangenen gemaakt en de Franse troepen blijven op de rechteroever van de rivier in gevecht contact met de vijand.

De vijand heeft Oudenaarde met gasgranaten beschoten.

Berlijn, 9 november. Officieel: Wij hebben het op de westelijke oever van de Schelde gelegen deel van Doornik ontruimd. De Engelsen hebben het bezet.

Tussen de Schelde en ten westen van de Maas hebben wij onze linies volgens het plan teruggetrokken. Op enige punten hebben zich daarbij achterhoedegevechten ontwikkeld. De vijand heeft in deze vakken de linie Peruwelz–ten westen van St.-Ghislain–ten westen van Maubeuge–ten oosten en ten zuidoosten van Avesnes bereikt en is ons ten westen van de Maas tot de linie Liart–Warby en aan de Maas tot ten westen van Sedan gevolgd.

Op de oostelijke Maasoeveren zijn gedeeltelijke gevechten geleverd.

Vernieling van Belgische mijnen.

Berlijn, 9 november. Het Wolff bureau verneemt over de nota van Lansing van 7 dezer:

De Duitse regering heeft de in de nota van 20 oktober aan president Wilson gedane beloften nauwgezet en loyaal vervuld. Er zijn destijds duidelijk bevelen gegeven aan de troepen om het particuliere bezit te eerbiedigen en de bevolking van het bezette gebied met alle mogelijke toegevendheid te behandelen. Nadat op 27 oktober van neutrale en Belgische zijde was beweerd, dat een begin was gemaakt met de vernieling van de bovengrondse inrichtingen der mijnen bij Bergen, heeft de Duitse regering – op een verzoek om inlichtingen aan de legerleiding – van haar op 29 oktober de verklaring ontvangen, dat nergens met vernieling van de Belgische mijnen een begin was gemaakt. Enkel waren zekere voorbereidselen getroffen om – bij een voortzetting van de militaire operaties – door het buiten

bedrijf stellen van enkele machines de mogelijkheid van ontginning gedurende zowat drie maanden onmogelijk te maken.

Ten einde een zodanige tijdelijke averij aan de Belgische mijnen te voorkomen, had de Duitse regering aan de regeringen van Nederland en Spanje voorgesteld, de mijnen totaal onbeschadigd onder hun toezicht te stellen.

Nog altijd is niet bekend, hoe de vijandelijke regeringen zich zullen plaatsen ten opzichte van dit voorstel.

Niettemin hebben ook thans nog volstrekt geen vernielingen van de Belgische mijnen plaats gehad.

Uit Brussel wordt gemeld, dat een Nederlandse kolenmaatschappij Laura en Vereniging van de groep Outremer, een nettowinst heeft gemaakt over het afgelopen boekjaar van 4,3 miljoen frank. Als dividend zal op de kapitaal aandelen 20, en op de dividendaandelen 14% worden uitgekeerd.

De oorlogstoestand.

"Een kwestie van enkele uren". Daarvan is in de telegrammen van het laatste etmaal tweemaal sprake. In de eerste plaats in de proclamatie, waarin de sociaaldemocratische meerderheidspartij van haar ultimatum aan de regering kond doet. "Binnen enkele uren", zo staat erin, "zal er wapenstilstand zijn". Deze woorden waren sterk gebaseerd op de veronderstelling, dat Foch het voorstel zou aanvaarden, dat het begin van de besprekingen zou gepaard gaan met een wapenschorsing. Foch heeft evenwel dat voorstel afgewezen.

De wapenstilstand is dus niet een kwestie van enige uren, maar van enige dagen. Er is een koerier (Helldorf) met de voorwaarden

onderweg. Deze koerier ondervindt oponthoud door het opblazen van bruggen. De afvaardiging heeft daarvan het Duitse opperbevel op de hoogte gebracht en aangespoord tot het vrijmaken van de weg. De Fransen werken daar aan mee. Maar nu is er weer een nieuw telegram, waarin staat, dat er nog een gecijferde aanvulling op de voorwaarden komt. Daarop heeft de Duitse regering met haar beslissing nog te wachten, en ze moet inmiddels twee "marine cijferaaars" zenden. Wat zijn dat voor vogels? Deskundigen misschien, die van alle statistische gegevens nopens de marine op de hoogte zijn? Niets van dat alles, vermoedelijk, slechts aan de marine verbonden telegrafisten, die bekend zijn met het werken in cijferschrift, en daarin de aanvullende mededelingen zullen vervatten, waar de Duitse regering voor haar besluit op moet wachten. Het zal dus wel niet zo heel lang voor het verstrijken van de fatale termijn zijn, dat de Duitsers de voorwaarden zullen kunnen accepteren.

In de tweede plaats kwam die uitdrukking: "een kwestie van enkele uren" voor in een beschouwing van de Vossische Zeitung over het aftreden van de keizer. De keizer moest spoedig aftreden, zegde dit blad, opdat de heersende spanning nog vreedzaam zou kunnen worden opgelost. Het is thans geschied.

Zou het besluit van de keizer en zijn zoon veel tot ontspanning bijdragen? Bijlange na zoveel niet, dan wanneer de keizer de eer aan zich had gehouden en een paar weken geleden vrijwillig was heengegaan.

Toch zal ook nu zijn besluit nog uitwerking hebben, en meer nog dan dat besluit de aankondiging, dat er zo spoedig mogelijk verkiezingen voor een nationale wetgevende vergadering zullen worden uitgeschreven. Verkiezingen voor een nieuwe Rijksdag dus, die eenvoudig de functies van een constituante krijgt. Men mag

verwachten dat bij nieuwe verkiezingen een overgrote linkse meerderheid zal worden verkozen. Bij voorbaat wordt dan ook al een sociaaldemocratische rijkskanselier in uitzicht gesteld, Ebert, sociaaldemocraat van de meerderheid, die bij alle crisissen zeer op de voorgrond is getreden, maar nooit veel lust vertoonde deel te nemen aan een regering, waarin ook niet-sociaaldemocratische elementen een grote macht bezaten. Terloops wordt nog opgemerkt, dat de dynastie Hohenzollern – in tegenstelling met het groothertogelijk huis in Brunswijk, – nog niet is heengegaan, dat aan de andere kant met het federatieve karakter van het Duitse Rijk is gebroken, doordien de wetgevende vergadering zal beslissen over de grondwet van het hele rijk.

Het vooruitzicht van de nieuwe verkiezingen zal natuurlijk een afleidende invloed oefenen, maar de vraag, waar het om gaat is deze, of ze de gang van de proletarische revolutie, die op het ogenblik in Duitsland aan de gang is, zal stuiten. We hebben hier te doen met een concurrentie tussen de verschillende groepen van sociaaldemocraten, en een poging, de revolutie in kalme banen te houden.

In Rusland is na de afstand van de tsaar hetzelfde beproefd en mislukt. Ook daar een snelle opeenvolging van steeds verder naar links staande en steeds toegeeflijker regeringen, tot op het einde de ultra's hebben overwonnen.

De Duitse militaire macht heeft het tsaristisch Rusland ineen doen storten. Maar Rusland is daarna volkomen gerevolutioneerd en Trotski's voorspelling, dat Rusland door de revolutie Duitsland weer zou overwinnen begint machtig veel kans te krijgen om de waarheid te worden.

De hele beweging tot het instellen van arbeiders- en soldatenraden overal, en de politieke macht in handen van zodanige raden te brengen, blijkt uiterst goed te zijn georganiseerd. In de meest verscheidene grote steden is tegelijkertijd deze beweging uitgebroken. Of de meerderheidssocialisten voldoende gezag zullen hebben om haar te stuiten of de leiding in handen te houden, staat te bezien.

Zo heeft de grote oorlog kans om uit te lopen op een wereldrevolutie, en dat de regerende mannen aan de overzijde van het kanaal dat al beginnen in te zien, blijkt uit uitlatingen van Churchill. De aanmaak van munitie moet doorgaan, zegt hij, want er kunnen ernstige ongeregelheden uitbreken.

Waar Duitsland door de entente zo om is geroemd: het orde scheppen, dat is het bestrijden van revolutie in Rusland, dat heeft de entente, wat Rusland aangaat, al van Duitsland overgenomen, dat zal zij in Duitsland doen, indien ze vreest, dat de besmetting van de revolutie naar het westen zal doordringen, en zo zou de strijd tussen verschillende groepen van imperialistische mogendheden, veranderen in een wereldklassenstrijd. De vraag is maar hoe lang zal het duren, voor ook de legers der entente wordt aangetast. We lezen in dit nummer, dat ook de dieren door de influenza kunnen worden aangetast. Nu de Duitse en Oostenrijkse adelaars door de revolutionaire influenza zijn bezweken, zijn ze nog niet volkomen onschuldig. Als de Gallische haan en de Britse Leeuw zich te lang in de lijkenkamers ophouden, kunnen ze besmet worden, die uitwerking heeft ook de overleden Russische beer gehad.

Van de Zeeuws Vlaamse grens.

Onze bijzondere correspondent te Sas van Gent meldt ons in aansluiting aan zijn bericht in het ochtendblad van heden:

Vannacht om 4 uur is er nog een herhaling geweest van door de Duitsers in Zelzate achter het kanaal afgegeven spervuur. Het was zo hevig, dat onze gehelmde grensposten zich wel terug moesten trekken in het gebombardeerde wachthuis. De scherven vlogen ons herhaaldelijk om de oren. De Belgen beantwoordden deze uitval der verdedigers van het bruggenhoofd slechts zwakjes. Ik krijg de indruk, dat ze hun steden en dorpen zo min mogelijk willen beschadigen. Een boerderij werd nog in brand geschoten.

Sedertdien werd het voorterrein nog herhaaldelijk door lichtkogels verkend, die gebruiken de Duitsers ook om de draad in het vizier te krijgen of er soms ook van hun manschappen deserteren al staat aan de oostkant de stroom er ook nog op. Maar al komen er nu en dan over, die zeggen, dat het wegens de overmacht van de vijand en de revolutie in hun eigen land immers geen zin meer heeft om te vechten, de bezetting van dit bruggenhoofd over het algemeen houdt dapper stand.

Ik vroeg zo'n oude Pommeraan: "er is vandaag weer flink geschoten?"

"Och" – lachte hij in zijn snorrebaarden – "dat mag geen naam hebben. "Das ist der Kriegsverein" daar aan de overkant!"

In de nanacht zijn ze druk in de weer geweest met het verplaatsen van hun stukken in enigszins zuidelijke richting. Van de observatietoren hier af was gisteren de snelle terugtocht van het Duitse leger op Antwerpen duidelijk waar te nemen. Het vernielingswerk bij De Klinge was er mee een bewijs van. De twee regimenten met hun batterijen hier achter Zelzate houden hun stelling echter bezet. In westelijk Zelzate blijven de Belgische patrouilles genesteld. Hun hoofdmacht is nog steeds niet aangekomen aan het kanaal.

Na vannacht 4 uur tot nu vanmiddag 12 uur blijft het bij een enkel schot met zeer lange tussenpozen.

Er zijn vannacht onder de Belgische voorposten verschillende gewonden gevallen. Een geallieerd vliegtuig werd vanochtend beschoten.

Onze bijzondere correspondent te Sas van Gent meldt nog:

In de dagen, voordat de strijd om Zelzate zo hevig begon, kwamen tot verwondering van velen nu en dan grote groepen Belgen in de dienstplichtige leeftijd tegelijkertijd over de geladen draad in ons land. Het geheim is nu opgelost. Deze draad werd bediend door de elektrische centrale te Assenede. De machinist was voor de verlokkingen van glimmende franken al evenmin ongevoelig als wie al niet in deze oorlogstijd. Hij sprak dan met de leider van zo'n gezelschap Belgen af, dat hij op een bepaald uur onverhoeds een mankement aan zijn machine zou krijgen, waardoor de stroom zolang van de draad zou zijn. Aldus gebeurde steeds stipt. Een storing ligt in een klein hoekje.

Onze bijzondere correspondent te Sas van Gent seint ons nog:

Onze regering heeft zeer gunstige maatregelen genomen voor de veehouders onder de Belgische grensbewoners, die moesten vluchten. Zoals men weet heeft het Duitse leger het leeuwenandeel van de veestapel uit de ontruimde gebieden weggevoerd. Sommigen mochten een of twee van hun beesten houden, anderen hadden ze dagenlang tussen strobalen en in bosjes verstopt totdat ze eindelijk kans zagen ze over de grens in veiligheid te brengen. Zo kwamen er in Sas van Gent en Westdorpe tot heden 176 koeien, 36 paarden, 33 varkens, 22 geiten, 183 schapen en 8 ezels. Dit vee mag overkomen omdat er aan de overzijde geen autoriteit is. De Duitsers zijn weg, de

Belgen zijn er nog niet, bovendien is het gevaarlijk omdat de Duitsers verschillende hofsteden en stallen beschieten.

Daarom heeft onze regering in overleg met de president-directeur van het rijkskantoor voor vee en paarden hierheen een aantal ambtenaren afgevaardigd om het binnenkomende vee te registreren en te zorgen voor stalling. Twee gewonde beesten zijn voor de distributie hier opgekocht tegen een goede prijs maar vooral wordt er op gelet, dat geen opkopers van de noodtoestand misbruik maken zoals in 1914, toen de vluchtelingen voor schandelijk lage prijzen hun levende have werd afgetroggeld. De prijs, die de Duitsers betalen bedraagt gemiddeld 350 mark voor een koe en 700 à 800 mark voor een paard. Een opkoper hier was het toch gelukt een viertal beesten machtig te worden voor een vrij laag bedrag. De ambtenaren van het rijkskantoor hebben ze hem afgenomen en de koeien opgezonden naar Rotterdam, waar naar omstandigheden zal worden gehandeld.

De bedoeling is bij verkoop de meerdere opbrengst aan de oorspronkelijke eigenaar in België te doen toekomen. Hollandse kooplieden kunnen hier dus geen woekerwinsten maken. Alle overgekomen beesten zijn nu ingeschreven en kunnen weer uitgevoerd worden met een vervoerbewijs van het rijkskantoor. Een paar eigenaars hebben hun vee aan dit kantoor verkocht tegen de hoogste regeringsprijs en, al is de uitvoer van vee uit ons land inderdaad gesloten – ter wille van deze grensbewoners heeft de regering een uitzondering gemaakt, zodat voortdurend eigenaars met hun beesten teruggaan waar het gebied vrij is. De overige blijven voorlopig bij vrienden en kennissen gesteld, meest voor de opbrengst van de melk.

Te Stramproy wisten gisteren twee Belgen de elektrische draad door te knippen en over de grens te komen.